

Dr. sc. **Marko Pavliha**, red. profesor
Fakultet za pomorstvo in promet
Pot pomorščakov 4
Portorož, Slovenija

GRILC & ILEŠIČ O PRAVU EVROPSKE UNIJE

*There is nothing new about the desire to unite Europe.
Figures from history as diverse as the Roman emperors,
Genghis Khan, Napoleon and Hitler have coveted
the common objective of taking the Continent as their own.*

S. Weatherill & P. Beaumont: EU Law (1999)

Ko sem nedavno od Cankarjeve izložbe prejel recenzijski izvod obsežne monografije in učbenika z naslovom *Pravo Evropske unije*, sem se "knjigomanično" razveselil nove pridobitve, ki se krasno poda drugim pisnim biserom v moji podeželski knjižnici, hkrati pa mi je skorajda zmanjkalo ustvarjalnega poguma, saj sem močno podvomil v mojo strokovno usposobljenost, da napišem objektivno mnenje o tako imenitni stvaritvi. Vzpodbudna beseda profesorja Pavčnika me je prepričala, da se s tem področjem pravzaprav ne bi smeli ukvarjati zgolj specialisti, temveč vsi pravniki, saj smo takorekoč pred durmi Bruslja in je dobro, če ne že nujno, da se vnaprej pripravimo na vse gospodarske, pravne, politične in druge izpite, ki nas čakajo. Zato sem se lotil naslednjih vrstic, dasiravno bolj skopo, v telegrafskem stilu in včasih (namerno) subjektivno. Menda velja pravilo med učenimi profesorji, da je treba v vsaki recenziji povedati tudi nekaj kritičnega in negativnega (kar poudarja pomembnost recenzenta!), česar pač nisem upošteval, ker sovražim brskanje po dišečem in vablljivem senu zgolj zato, da bi našel bodečo šivanko. Avtorja si po mojem mnenju zaslužita le pohvalo, popolno pohvalo in nič drugega kot pohvalo!

Že drugje smo lahko prebrali (R. Knez: *Pravo Evropske unije*, Pravna praksa, št. 7/20002 – 28.2., str. 40-41), da sta konec lanskega leta slovensko pravno stroko obogateli dve knjigi s skupnim naslovom *Pravo Evropske unije* (Zbirka Pravna obzorja, Pravna fakulteta in Cankarjeva založba, Ljubljana, 2001), ki pomenita celoto. Prvo sta spisala **prof. dr. Peter Grilc** in **mag. Tomaž Ilešič**, drugo pa le prvi avtor, ki je izredni profesor za pravo Evropske skupnosti, gospodarsko in mednarodno gospodarsko pravo na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Obe knjigi je recenziral **zasl. prof. dr. Bojan Zabel**, uredila pa sta ju **prof. dr. Marijan Pavčnik** in **Ksenija Dolinar**.

Avtorja sta se na imeniten način poklonila pokojnemu **prof. dr. Mirku Ilešiču**, ki je v začetku osemdesetih let izdal knjigo *Pravna ureditev Evropske gospodarske skupnosti* in tako zaoral ledino v dotedaj praktično neobdelano slovensko njivo evropskih integracij. Čeprav (še) vedno žalostni, da Mirka ni več med nami, se lahko vseeno razvedrimo, da je uspel svoje bogato znanje, “*akademsko maniro in občutek za pragmatičnost*” prenesti na svojega sina Tomaža in mlajšega kolega Petra, na katera bi bil in še vedno je (naj nam bo dovoljeno malo metafizike) gotovo sila ponosen!

In kaj nam prinašata obe knjigi?

PRVA KNJIGA (355 strani z uvodnimi in končnimi dodatki) se začne z orisom kazala in podrobnim vsebinskim kazalom prve knjige, potem pa se nadaljuje z uvodom, seznamom primerov po letih in abecednem vrstnem redu pred Sodiščem ES in Sodiščem I. stopnje ter seznamom primerov pred Komisijo. Iz tabele ustreznosti členov *Rimske pogodbe* oziroma *Pogodbe o Evropski skupnosti (PES)* je razvidno “*post amsterdamsko*” oštevilčenje členov in oštevilčenje od sprejema Rimske pogodbe leta 1957 do Amsterdamske pogodbe leta 1997, kakor tudi podatki, katere določbe so bile črtane, katere je uveljavila Amsterdamska pogodba in katere naslove je uvedla ta pogodba.

Vsebina **I. dela** bi morala prepredati splošno izobrazbo vsakega intelektualca, saj nas popelje v zgodovino in razvoj Evropskih skupnosti, vse od Churchillovega govora v Zürichu 19. septembra 1946 do danes. Med drugim so razloženi številni pojmi (npr. evropsko pravo, pravo EU, skupnostno pravo in unijsko pravo), natančno in ravno prav poljudno pa se pred nami razgrne historiat “*Evropskega templja*”. Ob tem velja zapisati le kozmetično pripombo, da bi bilo morda za bralca lažje, če bi npr. tabela, v kateri so prikazani pomembnejši statistični podatki petnajsterice (str. 28), vsebovala tudi letnico, države članice pa bi bile navedene v slovenščini in ne z mednarodnimi okrajšavami.

V **II. delu** spoznamo pravne vire, kjer avtorja po vzoru profesorja Ilešiča in v poduk slovenskim medijem brez pomislekov uporabljata besedico “*direktiva*” namesto zavajajočega pojma “*smernica*”, poleg tega pa pravilno povzemata misel velikega vzornika, da je ena od “*temeljnih posebnosti pravnega sistema ES in aktov, ki ta sistem tvorijo, nejasno začrtana razmejitev med zakonodajno in izvršilno funkcijo organov*”, zato primerjava “*tega pravnega sistema z nacionalnopravnim sistemom skorajda ni*

mogoča” (str. 91). Tudi vsemogočna skovanka “*acquis communautaire*” je končno sneta s piedestala pretirane popularnosti, ker jo je treba nadomestiti z jasnejšo oznako, na podlagi katere je mogoče soditi o zaželenosti sprememb vrednot (str. 94).

V **III. delu** je opisano razmerje med pravom Skupnosti in pravnimi redi članic, pri čemer je zlasti zanimivo razmišljanje o pravni osebnosti EU. Kot pravita avtorja, je EU sedaj pristojna za sklepanje mednarodnih sporazumov v okviru izvrševanja skupne zunanje in obrambne politike, kar “*namiguje na to, da EU le ima status pravne osebe*” (str. 126).

IV. del je namenjen temeljnemu načelom prava Skupnosti (npr. subsidiarnosti, sorazmernosti, nediskriminatornosti, transparentnosti), **V. del** institucijam in organom (npr. Komisiji, Svetu, Evropskemu parlamentu), zadnji in izčrpani **VI. del** pa pravnemu varstvu pred Sodiščem ES in Sodiščem prve stopnje. Ob branju sklepnega poglavja prve knjige lahko brez omahovanja pritrldimo uvodni trditvi obeh avtorjev, da je knjiga “*plod dolgoletnega proučevanja prava ES, izkušenj s predavanj študentov ali s seminarjev za različne skupine poslušalcev*” (str. xviii). Na koncu knjige nas čaka uporabno stvarno kazalo, ki sta ga pisca pripravila skupaj z dr. Rajkom Knezom.

DRUGA KNJIGA (str. 359 do 811) nam na začetku ponovno ponudi oris kazala obeh knjig in specifično vsebinsko kazalo za drugo knjigo. V **VII. delu** so opisane štiri temeljne ekonomske svoboščine, in sicer prost promet blaga, prosto gibanje delavcev, svoboda ustanovitve sedeža in opravljanja storitev, prost pretok kapitala in plačil.

VIII. del nas popelje v osrčje evropskega konkurenčnega prava, kjer dominira poglavje o dumpingu in protidumpinškem postopkom, s katerim se profesor dr. Grilc spominja profesorja dr. Mirka Ilešiča, “*prvega peresa in raziskovalca pravne ureditve Skupnosti v Sloveniji*”, katerega misel neposredno vstopa v to knjigo z “*domala nespremenjenim besedilom, le majhnim izsekom iz njegovega opusa*”. Poglavje je bilo objavljeno v delu *Pravo evropske skupnosti* (3. dopolnjena izdaja, Pravna fakulteta, Maribor, 1998) in v prvi verziji v knjigi *Pravna ureditev Evropske gospodarske skupnosti* (ČGP Delo – TOZD Gospodarski vestnik, Ljubljana, 1983). Na koncu druge knjige se nahajajo odličen dodatek – vodnik do pravnih virov ES, obsežna bibliografija, povzetek v angleščini (*EU Law – Summary*), angleško vsebinsko kazalo (*Table of Contents*) in stvarno kazalo.

Kaj naj povemo za konec te kratke predstavitve?

Profesor dr. Mirko Ilešič je verjel, da “*pri predpisih o urejanju trga nikdar ni mogoče ločiti pravnih elementov od ekonomskih*, kar “*je v svetu že dolgo znano, v naši pretežno pozitivistični usmerjeni teoriji in praksi pa si to spoznanje le s težavo utira pot*”. Mirko, ni še vse izgubljeno, tvoja strma pot se nadaljuje, saj si poleg obsežnega znanstvenega opusa “*pridelal*” (vsaj dva) učenca, ki gotovo nikdar ne bosta dopustila, da bi zamrla tebi svojstvena iskriva lučka, ki nenazadnje sveti tudi meni...

